

Klåda

Patientinformation

Klåda är ett mycket vanligt tillstånd som kan drabba alla under ogynnsamma omständigheter. Klåda är inte en sjukdom utan ett tecken på att något är fel. Klåda kan förekomma pga. av en samtidig hudsjukdom. I denna information avses dock en annan allmän klåda utan sådant samband

Klinisk bild

Vid sådan generell klåda som här avses finns inga hudförändringar. Däremot kan det ibland uppkomma rivmärken och sår, ibland så djupa att de läker med ärr. I särskilt svåra fall kan kraftigare ärrliknande förändringar uppkomma i rivmärkena (s.k. neurotiska exco-riationer), och i mer långdragna fall även rejäla klådknutor (s.k. prurigo nodularis).

Ibland förekommer intensiv klåda begränsad till bara en underarm (brachioradial klåda) eller ett parti på ryggen (notalgia parestetica).

Sjukdomsorsak

Klåda kan ha många orsaker men ofta finner man trots utredning ingen att direkt peka ut. Hudens benägenhet att bli torr och kliande varierar starkt mellan olika personer. Torr hud vintertid kliar, liksom torr hud hos äldre personer, eller hos de som badar eller duschar för mycket. Sådan uttorkning leder till klåda.

Klåda på underbenen har t.ex. nästan alltid uttorkning som orsak. Ibland kan en allmän klåda vara ett symptom på psykisk stress. Vid en klådutredning utförs vanligen en laboratorietredning för att utesluta att något invärtes medicinskt klådframkallande sjukdomstillstånd föreligger, som t ex ämnesomsättnings sjukdom med fel på sköldkörteln, blod-, lever- eller njursjukdom. Man brukar också beakta att vissa läkemedel och andra medicinska behandlingar kan framkalla klåda. En speciell form av lågaktivt nässelutslag (dermografisk urtikaria) upplevs enbart som klåda och utslagen kommer enbart när man kliar eller river sig.

Intensiv klåda på en underarm (brachioradial klåda) anses vara en slags solskada men kan liksom ett avgränsat klådparti på ryggen (notalgia parestetica) ha sin orsak i någon form av nervskada. Ofta slutar utredningen med att någon egentlig och allvarlig anledning till klådan inte har kunnat påvisas. Man får då i stället inrikta sig helt på en lämplig och bästa behandling.

Förlopp

Klådtillstånd kan ibland vara mycket långdragna och pågå över många år.

Behandling

Som basbehandling måste för mycket bad och dusch undvikas. Tvål måste inte användas varje gång. Viktigt är att använda mjukgörande medel (lotioner, krämer eller salvor) dagligen och regelbundet. Svettning och varm tät klädsel bör undvikas. Klåd-lindrande mediciner såsom antihistaminer, vilka hjälper bra t.ex. mot nässelutslag, har sämre effekt mot en allmän klåda.

De antihistaminer som samtidigt har en tröttande (sederande) effekt kan dock ibland ge viss lindring. Svår generell klåda på grund av t. ex. en blod- eller njursjukdom kan behandlas med medicinsk ljusbehandling (UVB).